

**KURATORIUM OŚWIATY
w Gorzowie Wlkp.
Wydział Nadzoru Pedagogicznego**

**Wspomaganie
szkół i placówek nadzorowanych przez Lubuskiego Kuratora
Oświaty – analizy ilościowe i jakościowe wyników sprawowanego
nadzoru pedagogicznego za okres III - VIII
roku szkolnego 2017/2018**

Gorzów Wlkp., 10 września 2018 r.

Spis treści

1. Ewaluacja zewnętrzna

Analiza ilościowa przeprowadzonych ewaluacji zewnętrznych w okresach: IX - II roku szkolnego 2017/2018.....	3
Analiza ilościowa i jakościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w przedszkolach w okresie III - VII I roku szkolnego 2017/2018.....	4
Analiza ilościowa i jakościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w szkołach podstawowych w okresie III - VIII roku szkolnego 2017/2018.....	8
Analiza ilościowa i jakościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w liceach ogólnokształcących w okresie III - VIII roku szkolnego 2017/2018.....	10

2. Kontrole przewidziane w planie nadzoru pedagogicznego

Analiza ilościowa przeprowadzonych kontroli przewidzianych w planie nadzoru pedagogicznego w okresach: III - VIII w roku szkolnym 2017/2018.....	13
Analiza jakościowa wyników kontroli przewidzianych w planie nadzoru pedagogicznego przeprowadzonych w okresie od 1 marca 2018 r. do 31 sierpnia 2018 r.....	13
Wyniki i wnioski.....	18

2. Kontrole w trybie działań doraźnych

Analiza ilościowa przeprowadzonych kontroli w trybie działań doraźnych w okresie: IX - II w roku szkolnym 2017/2018.....	25
Analiza jakościowa wyników kontroli w trybie działań doraźnych przeprowadzonych w okresie od 1 września 2017 r. do 28 lutego 2018 r.	26
Wnioski.....	26

**Analiza ilościowa
przeprowadzonych ewaluacji zewnętrznych w okresach:
III- VIII roku szkolnego 2017/2018**

Rodzaj ewaluacji	Plan	Liczba przeprowadzonych ewaluacji zewnętrznych					
		IX-II		III-VIII		Ogółem	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%
Całościowa	0	0	0	0	0	0	0
Problemowa w zakresie MEN	30	16	53	14	47	30	100
Problemowa w zakresie LKO	20	11	55	9	45	20	100
Razem	50	27	54	23	46	50	100

W okresie od marca 2018 r. do sierpnia 2018 r. na terenie województwa lubuskiego zostały przeprowadzone ewaluacje zewnętrzne problemowe, którymi objęto 12 przedszkoli publicznych, 3 niepubliczne, 6 szkół podstawowych i 1 liceum ogólnokształcące.

Ewaluacje problemowe w badanych przedszkolach dotyczyły dwóch wymagań wskazanych zgodnie z rozporządzeniem MEN z dnia 6 sierpnia 2015 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz. U. z 2015 r. poz.1214), wskazanych w roku szkolnym 2017/2018 przez Ministra Edukacji Narodowej, tj. wymagania 2 – *Dzieci nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej* i wymagania 4 – *Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne*. Ewaluacje problemowe wskazanych przez Lubuskiego Kuratora Oświaty: *Procesy wspomaganie rozwoju i edukacji dzieci są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się* i *Przedszkole wspomaga rozwój dzieci, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji*.

Ewaluacje problemowe w badanych szkołach dotyczyły dwóch wymagań wskazanych zgodnie z rozporządzeniem MEN z dnia 6 sierpnia 2015 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz. U. z 2015 r. poz.1214), wskazanych w roku szkolnym 2017/2018 przez Lubuskiego Kuratora Oświaty, tj. *Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się*. *Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji*

Analiza jakościowa
wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w 15 przedszkolach
w okresie III – VIII roku szkolnego 2018/ 2019

Wymaganie 2: Dzieci nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej.

Ewaluacja zewnętrzna problemowa prowadzona w zakresie wymaganie 2. obejmowała trzy obszary: *Dzieci nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej i wykorzystują je w zabawie i w sytuacjach zadaniowych; Podstawa programowa wychowania przedszkolnego jest realizowana z wykorzystaniem warunków i sposobów jej realizacji; W przedszkolu monitoruje się i analizuje osiągnięcia każdego dziecka, z uwzględnieniem jego możliwości rozwojowych, formułuje się i wdraża wnioski z tych analiz.*

Nauczyciele wspierają aktywności dzieci, tworzą sytuacje do rozwoju nawyków dbania o zdrowie, sprawności ruchowej i bezpieczeństwo, a także warunków umożliwiających dzieciom swobodny rozwój poprzez zabawę i odpoczynek oraz tworzenia sytuacji do rozwoju zachowań prowadzących do samodzielności. Realizacja procesu dydaktyczno-wychowawczego jest monitorowana, co służy jego doskonaleniu. Dzieci wykorzystują nabyte wiadomości i umiejętności podczas zajęć w przedszkolu i zabaw w domu. Rodzice potwierdzają pozytywny wpływ przedszkola na rozwój ich dzieci oraz częste wykorzystywanie przez nie w domu wiadomości i umiejętności, które nabywają w przedszkolu. Wymagane podstawą poznawanie prostych poleceń w języku obcym nowożytnym jest w małym stopniu realizowane przez nauczycieli. Nauczyciele systemowo planują procesy wspomaganie rozwoju i edukacji dzieci oraz monitorują ich efektywność. Na podstawie obserwacji oceniają poziom osiągnięć. Dokonują wyboru najbardziej adekwatnych form pomocy, wsparcia, aby dzieci mogły się dobrze rozwijać. Wnioski z monitorowania skuteczności działań edukacyjno-wychowawczych przedszkola wykorzystują do wprowadzania zmian w zakresie organizacji i realizacji prowadzonych działań oraz planowania doskonalenia zawodowego nauczycieli zgodnie z potrzebami przedszkola. Przedszkola dbają o metody, formy pracy z dzieckiem, aranżacje, wyposażenie pomieszczeń, pomoce dydaktyczne i zapewniają wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną.

Wymaganie 4: Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne

Ewaluacja zewnętrzna problemowa prowadzona w zakresie wymaganie 4. obejmowała pięć obszarów: *Dzieci w przedszkolu czują się bezpiecznie, a relacje między wszystkimi członkami społeczności przedszkolnej są oparte na wzajemnym szacunku i zaufaniu. Dzieci wiedzą jakich zachowań się od nich oczekuje. W przedszkolu kształtuje się postawę odpowiedzialności dzieci za działania własne i działania podejmowane w grupie. Podejmuje się działania wychowawcze i profilaktyczne mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań. Podejmowane działania wychowawcze i profilaktyczne są monitorowane, ocenia się ich skuteczność, a w razie potrzeb modyfikuje.*

Relacje nauczycieli z rodzicami, dziećmi i innymi pracownikami opierają się na zasadach wzajemnego szacunku, zaufaniu, współpracy i partnerstwa. Dzieci czują się bezpiecznie, chętnie przychodzą do przedszkola, znają zasady zachowania i nie są pozostawiane same sobie,

mają zapewnione fizyczne i psychiczne bezpieczeństwo. Nauczyciele realizują programy edukacyjne i profilaktyczne, organizują spotkania z zakresu bezpieczeństwa. Dzieci wiedza, jakich zachowań się od nich oczekuje, na ogół bawią się wspólnie i pomagają sobie nawzajem. Zdarzają się też zachowania niewłaściwe, na które nauczycielki reagują natychmiast. Zarówno nauczycielki, jak i pracownicy niepedagogiczni, starają się o to, aby dzieci przestrzegały ustalonych norm w przedszkolu. Nauczyciele stwarzają dzieciom możliwość dokonywania wyboru i podejmowania decyzji. W przedszkolach funkcjonuje określony rytm dnia, który wyznacza ramy czasowe na zajęcia dydaktyczne, zabawę, posiłki, pobyt dzieci na powietrzu oraz na odpoczynek. Dzieci samodzielnie wybierają miejsce, czas, towarzystwo kolegów do pracy i zabawy. Nauczyciele stwarzają dzieciom przestrzeń do samodzielności i dokonywania samodzielnych wyborów. Podejmowane w przedszkolu działania są adekwatne do pojawiających się potrzeb i problemów. Podejmowane w przedszkolach działania wychowawcze i profilaktyczne świadczą o systemowości przyjętych rozwiązań. Wprowadzane zmiany są adekwatne do wyników monitorowania i ewaluacji wewnętrznej. W przedszkolach oceniana jest skuteczność oddziaływań wychowawczych i profilaktycznych, a w razie potrzeb wprowadzane są modyfikacje.

Wnioski:

1. Nauczyciele realizują treści podstawy programowej z wykorzystaniem zalecanych warunków i sposobów jej realizacji, podejmują efektywne działania dydaktyczno – wychowawcze, które zapewniają wszechstronny rozwój dzieci.
2. Społeczność przedszkoli odnosi się do siebie z szacunkiem, życzliwością i otwartością, przestrzegając ustalone zasady współżycia społecznego, dzięki czemu dzieci czują się w przedszkolu bezpiecznie.
3. Dzięki tworzeniu sytuacji zabawowych i zadaniowych w codziennej pracy, dzieci nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej wychowania przedszkolnego, co ma pozytywny wpływ na ich rozwój.
4. Nauczyciele systematycznie analizują osiągnięcia wychowanków, uwzględniają ich możliwości, a wdrażanie wniosków z tych analiz sprzyja nabywaniu przez dzieci nowych wiadomości i umiejętności.
5. Przedszkola aktywizują i motywują dzieci do samodzielnego działania przez właściwe realizowanie podstawy programowej, odpowiednie metody pracy, co sprzyja aktywności dzieci w rozwijaniu ich indywidualnych możliwości.
6. Monitorowanie działań wychowawczych i profilaktycznych realizowanych w przedszkolu pozwala na ocenę ich skuteczności, a w razie potrzeby na wprowadzanie modyfikacji, które są dostosowane do zmieniających się potrzeb dzieci.

Wymaganie 1: Procesy wspomagania rozwoju i edukacji dzieci są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się.

Ewaluacja zewnętrzna problemowa prowadzona w zakresie wymaganie 1. obejmowała sześć obszarów: *Procesy wspomagania rozwoju i edukacji dzieci są podporządkowane indywidualnym potrzebom edukacyjnym i rozwojowym oraz możliwościom psychofizycznym dzieci. Procesy wspomagania rozwoju i edukacji dzieci są planowane, monitorowane i doskonalone. Wnioski z monitorowania są wykorzystywane w planowaniu i realizowaniu tych procesów. Stosowane metody pracy są dostosowane do potrzeb dzieci i grupy przedszkolnej. Nauczyciele pracują zespołowo. Wspólnie planują przebieg procesów edukacyjnych, współpracują przy ich realizacji i analizują efekty swojej pracy. Nauczyciele pomagają sobie nawzajem i wspólnie rozwiązują problemy.*

Działania nauczycieli w procesie wspomagania rozwoju i edukacji dzieci ukierunkowane są na indywidualne potrzeby edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne dzieci. Nauczycielki organizują dzieciom zadania o różnym poziomie trudności, uwzględniają indywidualne potrzeby edukacyjne i rozwojowe każdego dziecka. Metody i formy pracy stosowane przez nauczycielki odpowiadają potrzebom i możliwościom dzieci. Sale zabaw wyposażone są w kącki zainteresowań, kącki realizowanej tematyki oraz przybory plastyczne. Wszystkie zabawki, gry i pomoce znajdują się w zasięgu ręki dzieci, są wielofunkcyjne i sprzyjają aktywności przedszkolaków. Różnorodne zajęcia organizowane w przedszkolach umożliwiają dzieciom poznawanie otaczającego ich świata oraz rozwijają umiejętności i uzdolnienia. Wnioski z monitorowania są wykorzystywane do planowania procesów wspomagania rozwoju i edukacji dzieci na poziomie całego przedszkola oraz organizowania indywidualnej pracy. W oparciu o obserwacje postępów i osiągnięć dzieci zostały wprowadzone zmiany, które świadczą o użyteczności wniosków z monitorowania przebiegu procesów wspomagania rozwoju i edukacji dzieci zarówno na poziomie przedszkola, jak i indywidualnej pracy. Nauczyciele stosują różnorodne metody i formy pracy z dziećmi. Dobór metod jest podyktowany głównie potrzebami ruchu, działania i wyciszenia. W przedszkolach wszyscy nauczyciele angażują się w prace zespołową, w ramach której podejmują różnorodne działania. Planują działania wychowawcze, edukacyjne i opiekuńcze, analizują realizacje działań, efekty pracy i analizują diagnozy osiągnięć dzieci. Prowadzą ewaluacje wewnętrzną, opracowują sprawozdania z pracy opiekuńczo-wychowawczej i wspólnie planują i realizują wszystkie wydarzenia, uroczystości okolicznościowe, warsztaty, koncerty.

Wymaganie 5: Przedszkole wspomaga rozwój dzieci, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji.

Ewaluacja zewnętrzna problemowa prowadzona w zakresie wymaganie 5. obejmowała cztery obszary: *W przedszkolu rozpoznaje się możliwości psychofizyczne i potrzeby rozwojowe oraz sytuacje społeczna każdego dziecka. Informacje z przeprowadzonego rozpoznania są wykorzystywane w działaniach edukacyjnych. Zajęcia rewalidacyjne dla dzieci z niepełnosprawnością oraz zajęcia specjalistyczne są odpowiednie do rozpoznanych potrzeb każdego dziecka. W opinii rodziców wsparcie otrzymywane w przedszkolu odpowiada potrzebom ich dzieci.*

Przedszkole posiada systemowy sposób postępowania w przypadku diagnozowania i obejmowania dzieci potrzebnym wsparciem Nauczyciele zdobywają informacje o potrzebach i możliwościach dzieci opierając się na dokumentach, obserwacjach, sytuacjach

edukacyjnych oraz wywiadach z rodzicami i dziećmi. Nauczyciele rozmawiają z rodzicami o potrzebach i możliwościach ich dzieci a także o sytuacji społecznej. Wszystkie dzieci o rozpoznanych potrzebach uczestniczą w celowych i adekwatnych działaniach podejmowanych przez przedszkole. m.in. zajęcia rozwijające uzdolnienia, zajęcia specjalistyczne, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rozwijające kompetencje emocjonalno – społeczne oraz zintegrowane działania podczas bieżącej pracy. Nauczyciele prowadzą pomoc psychologiczno-pedagogiczną, pracują indywidualnie z dzieckiem, różnicują stopień trudności w czasie zajęć, dostosowują wymagania do tempa pracy oraz wzmacniają dziecko pochwałą. W opinii rodziców dzieci otrzymują wsparcie adekwatne do ich potrzeb, wspierają dzieci w pokonywaniu trudności i dają mu do zrozumienia, że wierzą w jego możliwości.

Wnioski:

1. Nauczyciele organizują i wspomagają rozwój i edukację dzieci w oparciu o diagnozę ich indywidualnych potrzeb i możliwości, podejmują skuteczne działania co sprzyja ich całociowemu rozwojowi i osiągnięciu dojrzałości do podjęcia obowiązku szkolnego.
2. Procesy wspomagania rozwoju i edukacji dzieci w przedszkolach są organizowane w sposób planowy, a monitorowanie ich przebiegu pozwala na dokonywanie odpowiednich zmian, które służą doskonaleniu tych procesów.
3. Nauczyciele na zajęciach stosują różnorodne metody i formy pracy z dziećmi, dostosowane do ich potrzeb i możliwości, co sprzyja nabywaniu przez wychowanków nowych wiadomości i umiejętności.
4. W przedszkolach funkcjonują zespoły nauczycieli w ramach których podejmowane są różnorodne działania, obejmujące planowanie, realizację i ocenę efektywności procesów edukacyjnych, co wpływa korzystnie na jakość pracy wychowawczej i edukacyjnej.
5. Nauczyciele rozpoznają i diagnozują możliwości psychofizyczne, potrzeby rozwojowe oraz sytuację społeczną każdego dziecka, co przyczynia się do podejmowania adekwatnych działań, które gwarantują wychowankom wsparcie w ich rozwoju.

Analiza jakościowa
wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w 6 szkołach podstawowych
w okresie III – VIII roku szkolnego 2017/ 2018

Wymaganie 1: Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się

Ewaluacja zewnętrzna problemowa prowadzona w zakresie wymaganie 1 obejmowała 10 obszarów: *Planowanie i organizacja procesów edukacyjnych w szkole lub placówce służy rozwojowi uczniów. Nauczyciele, w tym pracujący w jednym oddziale, współpracują ze sobą w planowaniu, organizowaniu, realizowaniu i modyfikowaniu procesów edukacyjnych. Nauczyciele pomagają sobie nawzajem i wspólnie rozwiązują problemy. Organizacja procesów edukacyjnych umożliwia uczniom powiązanie różnych dziedzin wiedzy i jej wykorzystanie. Uczniowie mają wpływ na sposób organizowania i przebieg procesu uczenia się. Uczniowie znają stawiane przed nimi cele i formułowane wobec nich oczekiwania. Nauczyciele stosują różne metody pracy dostosowane do potrzeb ucznia, grupy i oddziału. Sposób informowania ucznia o jego postępach w nauce oraz ocenianie pomagają uczniom uczyć się i planować indywidualny rozwój. Nauczyciele motywują uczniów do aktywnego uczenia się i wspierają ich w trudnych sytuacjach, tworząc atmosferę sprzyjającą uczeniu się. Nauczyciele kształtują u uczniów umiejętność uczenia się.*

Podczas planowania procesu dydaktycznego nauczyciele uwzględniają wyniki diagnoz osiągnięć uczniów, korzystają z wiedzy innych nauczycieli i specjalistów, dostosowują działania do indywidualnych potrzeb ucznia, łączą przekazywaną wiedzę z innymi przedmiotami, wykorzystują pomoce dydaktyczne zgodnie z predyspozycjami uczniów. Grono pedagogiczne w ramach zespołów nauczycielskich współdziała w zakresie planowania, organizowania, realizowania i modyfikowania procesów edukacyjnych. Zespoły nauczycieli planują różnorodne działania dydaktyczno-wychowawcze, diagnozują osiągnięcia uczniów, analizują wyniki, frekwencje, omawiają lekcje koleżeńskie, organizację imprez, realizację projektów. Także wypracowują autorskie i nowatorskie metody kształcenia czy planują wsparcie dla ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Nauczyciele wspólnie rozwiązują problemy dydaktyczne, wychowawcze oraz związane z warsztatem pracy, dzięki czemu uczeń lepiej funkcjonuje w szkole. Problemy wychowawcze rozwiązują wspólnie z rodzicami, a w razie potrzeby zapraszają do współpracy pedagoga szkolnego, wicedyrektora lub dyrektora szkoły. Problemy dydaktyczne rozwiązywane są w zespołach nauczycielskich i dotyczą wsparcia dla ucznia. Nauczyciele umożliwiają uczniom powiązanie różnych dziedzin wiedzy i jej wykorzystanie, jednak działania te nie są powszechne. Uczniowie mają niewielki wpływ na sposób organizowania i przebieg procesu uczenia się. Nauczyciele rzadko umożliwiają uczniom realny wpływ na proces uczenia się. Dają uczniom możliwość wyboru tempa pracy, form pracy, materiałów, treści, co wskazuje, że uczniowie bardzo rzadko mają wpływ na przebieg lekcji, wybór metody pracy oraz zadania, a więc rzadko podejmują indywidualne decyzje w sprawie własnego rozwoju. Tylko część uczniów jest aktywna i ma możliwość brania odpowiedzialności za proces uczenia się. Nauczyciele zapoznają uczniów z celami uczenia się oraz formułowanymi wobec nich oczekiwaniami. Należy jednak podkreślić niski poziom aktywności uczniów w zakresie samodzielnego określania celów lekcji i kryteriów sukcesu. Nauczyciele stosują różnorodne metody nauczania i formy pracy, które uwzględniają zróżnicowane potrzeby uczniów, jednak zbyt rzadko wykorzystują metody

aktywizujące, sprzyjające łatwiejszemu przyswajaniu materiału. Nauczyciele informują uczniów o postępach w nauce, nie są to jednak działania powszechne, najczęściej stosują krótki komentarz ustny lub pisemny. Uzyskana informacja zwrotna jest użyteczna, gdyż uczniowie twierdzą, że wiedzą, jak się uczyć, znają mocne strony, postanawiają się poprawić i wiedzą, co poprawić. Nauczyciele motywują uczniów i budują atmosferę przez stosowanie pozytywnych wzmocnień, uczniowie na ogół śmiało, bez obaw udzielają odpowiedzi, prezentują wyniki własnej pracy, rzadziej zadają pytania odnoszące się do poruszanych na lekcjach zagadnień. Obserwacje zajęć wskazują, że nauczyciele rozwijają umiejętność uczenia się, udzielają wskazówek, jak zapamiętać i znajdować informacje, robić notatki czy znaleźć sposób, jak się najlepiej uczyć, jednak działania te nie są powszechne. Nauczyciele nie odwołują się do zasad sprzyjających nabywaniu umiejętności, technik zapamiętywania, sposobów sporządzania notatek, korzystania z różnych źródeł oraz wpływu poszczególnych metod na sam proces uczenia się.

Wnioski:

1. Nauczyciele współpracują ze sobą we wszystkich obszarach pracy szkoły i wspólnie rozwiązują problemy, co przekłada się na uzyskiwanie pozytywnych efektów wychowawczych i dydaktycznych.
2. Nauczyciele w sposób systemowy rozpoznają potrzeby i możliwości uczniów, szkoły organizują odpowiednie zajęcia dla uczniów potrzebujących wsparcia oraz pomagają uczniom w trudnej sytuacji życiowej.
4. Uczniowie mają niewielki wpływ na przebieg procesu uczenia się, co nie sprzyja ich aktywności oraz kształtowaniu postawy odpowiedzialności za ten proces, działania realizowane przez szkołę nie spełniają ich oczekiwań i nie pobudzają do aktywnego uczestnictwa.
5. Nauczyciele rzadko odwołują się do procedur sprzyjających nabywaniu umiejętności, technik zapamiętywania, sposobów sporządzania notatek, co niekorzystnie wpływa na rozwijanie umiejętności uczenia się.
6. Stosowane podczas lekcji metody i formy pracy nie zachęcają uczniów do uczenia się, co sprawia, że w małym stopniu dostrzegają powiązanie nabywanej wiedzy z innymi przedmiotami i aktualnymi wydarzeniami, a także w większości nie nabywają umiejętności uczenia się.
7. Informacja zwrotna, którą otrzymują uczniowie oraz przestrzeganie zasad oceniania przez nauczycieli wpływają na motywację uczniów do nauki.

Wymaganie 5 Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji.

Ewaluacja zewnętrzna problemowa prowadzona w zakresie wymaganie 1 obejmowała 10 obszarów: *W szkole lub placówce rozpoznaje się możliwości psychofizyczne i potrzeby rozwojowe, sposoby uczenia się oraz sytuacje społeczna każdego ucznia. W szkole lub placówce prowadzi się indywidualizację procesu edukacji w odniesieniu do potrzeb uczniów. Szkoła lub placówka pomaga przezwyciężyć trudności ucznia wynikające z jego sytuacji społecznej.*

Zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze i specjalistyczne organizowane dla uczniów wymagających szczególnego wsparcia w rozwoju lub pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz zajęcia rewalidacyjne dla uczniów z niepełnosprawnością są odpowiednie do rozpoznanych potrzeb każdego ucznia.

Nauczyciele rozpoznają możliwości, potrzeby rozwojowe i edukacyjne, sposoby uczenia się oraz sytuację społeczną każdego ucznia, ale nie wszyscy rozmawiają z uczniami o tym, w jaki sposób lubią się uczyć o ich zainteresowaniach i zdolnościach. Nauczyciele stosują różne sposoby indywidualizacji w pracy z uczniami, jednak nie obejmują swoimi działaniami wszystkich uczniów. Najczęściej stosowane sposoby indywidualizacji to monitorowanie pracy uczniów, uwzględnianie ich tempa pracy, pomoc w pokonywaniu trudności. W szkołach planowane i realizowane są zajęcia w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Działania wspierające uczniów realizowane są też przez nauczycieli w bieżącej pracy dydaktycznej. W związku z realizacją potrzeb uczniów nauczyciele współpracują z instytucjami specjalistycznymi, które wspomagają szkołę w rozpoznawaniu problemów dzieci, ich sytuacji domowej, bytowej, często wspólnie rozwiązywane są trudne sytuacje życiowe dzieci. Nauczyciele, wychowawcy udzielają rodzicom wskazówek dotyczących pracy z dzieckiem w domu, prowadzą indywidualne rozmowy z rodzicami na temat bieżącej sytuacji szkolnej ucznia. Uczniowie uczęszczający do szkoły mają możliwość rozwoju swoich zainteresowań, pasji i talentów poprzez uczestnictwo w zajęciach dodatkowych prowadzonych przez nauczycieli. korzystają z oferty zajęć pozalekcyjnych, które są im potrzebne. Natomiast zajęcia organizowane w świetlicy są mało interesujące i atrakcyjne dla nich.

Wnioski:

1. Szkoły rozpoznają potrzeby i możliwości swoich uczniów w sposób systemowy, jednak diagnozowanie możliwości i potrzeb każdego ucznia nie jest powszechne.
2. Nauczyciele stosują różne sposoby indywidualizacji w pracy z uczniami, jednak nie obejmują swoimi działaniami wszystkich uczniów.
3. Szkoły podejmują adekwatne działania w celu przezwyciężania trudności ucznia wynikających z jego sytuacji społecznej.
4. Zajęcia organizowane w szkole są odpowiednie do rozpoznanych potrzeb. Nauczyciele udzielają pomocy uczniom z trudnościami, natomiast zajęcia rozwijające nie dla wszystkich uczniów są atrakcyjne.

**Analiza jakościowa
wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w 1 liceum ogólnokształcącym
w okresie III - VIII roku szkolnego 2017/ 2018**

Wymaganie 1: Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się

Ewaluacja zewnętrzna problemowa prowadzona w zakresie wymaganie 1 obejmowała 10 obszarów: *Planowanie i organizacja procesów edukacyjnych w szkole lub placówce służącej rozwojowi uczniów. Nauczyciele, w tym pracujący w jednym oddziale, współpracują ze sobą*

w planowaniu, organizowaniu, realizowaniu i modyfikowaniu procesów edukacyjnych. Nauczyciele pomagają sobie nawzajem i wspólnie rozwiązują problemy. Organizacja procesów edukacyjnych umożliwia uczniom powiązanie różnych dziedzin wiedzy i jej wykorzystanie. Uczniowie mają wpływ na sposób organizowania i przebieg procesu uczenia się. Uczniowie znają stawiane przed nimi cele i formułowane wobec nich oczekiwania. Nauczyciele stosują różne metody pracy dostosowane do potrzeb ucznia, grupy i oddziału. Sposób informowania ucznia o jego postępach w nauce oraz ocenianie pomagają uczniom uczyć się i planować indywidualny rozwój. Nauczyciele motywują uczniów do aktywnego uczenia się i wspierają ich w trudnych sytuacjach, tworząc atmosferę sprzyjającą uczeniu się. Nauczyciele kształtują u uczniów umiejętność uczenia się.

Nauczyciele na większości lekcji tłumaczą zrozumiałe zagadnienia, uczniowie wykazują zainteresowanie tematem, aktywnie uczestniczą w zajęciach, wykonują polecenia. Nauczyciele współpracują w zespołach w których analizowane są wyniki testów na wejściu, egzaminów zewnętrznych, osiągnięcia uczniów w trakcie semestru, roku szkolnego, analizowane są wyniki konkursów. Wspólnie rozwiązują problemy wychowawcze, dokonują wyboru i modyfikacji programów nauczania dla danego oddziału, planują pracę z uczniami zdolnymi i słabymi. Podczas zajęć nawiązują do wiedzy życia codziennego, wydarzeń w środowisku lokalnym, Polsce i na świecie. Zdaniem uczniów większość nauczycieli umożliwia im powiązanie wiedzy przedmiotowej i jej wykorzystanie w praktyce. Uczniowie mają wpływ i partycypują w organizowaniu i realizacji procesu uczenia się, znają stawiane przed nimi cele i oczekiwania. Nauczyciele stosują metody i formy pracy na lekcjach, które uwzględniają zróżnicowane potrzeby uczniów, udzielają im informacji zwrotnej wykorzystując krótki, ustny komentarz do wypowiedzi, rozwiązywanego zadania. Informacja zwrotna uzyskana od nauczycieli, daje uczniom możliwość poznania ich mocnych i słabych stron oraz wiedzę w jaki sposób się uczyć aby nadrobić zaległości. Nauczyciele motywują uczniów i budują atmosferę poprzez stosowanie pozytywnych wzmocnień, jednak tylko na pojedynczych lekcjach uczniowie śmiało udzielali odpowiedzi, prezentowali wyniki własnej pracy oraz zadawali pytania odnoszące się do poruszanych na lekcjach zagadnień. W opinii uczniów dostają od większości nauczycieli wskazówki dotyczące: zapamiętywania informacji, przypominano im jak mają robić przydatne notatki oraz otrzymują pomoc w zastanowieniu się, czego się nauczyli, nauczyciele wskazują im jak mają znajdować i zapamiętać ważne informacje.

Wnioski:

1. Nauczyciele współpracują w planowaniu, organizowaniu, realizowaniu i modyfikowaniu procesów edukacyjnych, co pozwala skutecznie rozwiązywać problemy w szkole i służy rozwojowi uczniów.
2. Nauczyciele umożliwiają uczniom powiązanie wiedzy przedmiotowej i jej wykorzystanie w praktyce, natomiast rzadko stwarzają możliwość odwoływania się do wiedzy z innych przedmiotów, doświadczeń pozaszkolnych lub wydarzeń w Polsce i na świecie.
3. Uczniowie mają wpływ na organizację i realizację procesu uczenia się, znają stawiane przed nimi cele uczenia się i oczekiwania, nauczyciele udzielają im, satysfakcjonującej informacji zwrotnej o ich postępach w nauce.

Wymaganie 5 Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji.

Ewaluacja zewnętrzna problemowa prowadzona w zakresie wymagania 1 obejmowała 10 obszarów: *W szkole lub placówce rozpoznaje się możliwości psychofizyczne i potrzeby rozwojowe, sposoby uczenia się oraz sytuacje społeczną każdego ucznia. W szkole lub placówce prowadzi się indywidualizację procesu edukacji w odniesieniu do potrzeb uczniów. Szkoła lub placówka pomaga przezwyciężyć trudności ucznia wynikające z jego sytuacji społecznej. Zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze i specjalistyczne organizowane dla uczniów wymagających szczególnego wsparcia w rozwoju lub pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz zajęcia rewalidacyjne dla uczniów z niepełnosprawnością są odpowiednie do rozpoznanych potrzeb każdego ucznia.*

Wszyscy nauczyciele rozpoznają możliwości, potrzeby rozwojowe i edukacyjne, sposoby uczenia się oraz sytuację społeczną każdego ucznia. Prowadzone są w tym celu rozmowy wielokierunkowe, obserwacje uczniów podczas zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych. Wychowawcy i pedagog szkolny zbierają informacje na temat ucznia i jego rodziny podczas wymiany informacji między instytucjami wspierającymi szkołę. Wsparcie udzielone przez nauczycieli jest dostosowane do potrzeb uczniów. Nauczyciele respektują zróżnicowane tempo pracy uczniów, wspomagają indywidualnie podczas wykonywania zadań na lekcji. W szkole podejmowane są skuteczne działania profilaktyczne służące przezwyciężaniu trudności wynikających ze społecznej sytuacji uczniów. Szkoła współpracuje z poradnią psychologiczno-pedagogiczną oraz deklaruje współpracę z instytucjami specjalistycznymi w celu udzielania pomocy uczniom w trudnościach wynikających z ich sytuacji społecznej, jeżeli będzie taka potrzeba. W szkole prowadzone są, w wyniku rozpoznanych potrzeb, adekwatne i różnorodne zajęcia pozalekcyjne i wspierające. O ich efektywności świadczy poprawa wyników w nauce i rozwój zdolności. Dla ucznia, który ma opinie poradni organizowane są zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z j. polskiego zgodnie z zaleceniami, dla pozostałych są kółka zainteresowań z: geografii, chemii, j. angielskiego, matematyki.

Wnioski:

1. Nauczyciele rozpoznają środowisko swoich uczniów, ich możliwości i potrzeby, dostosowują wymagania, dzięki czemu młodzież osiąga sukcesy na miarę swoich możliwości.
2. Niewystarczające metody przekazywanie uczniom informacji zwrotnej może utrudniać indywidualny proces uczenia się.
3. Uczniowie otrzymują w szkole wsparcie adekwatne do swoich potrzeb, dzięki systemowemu rozpoznawaniu ich sytuacji szkolnej i społecznej oraz podejmowaniu działań we współpracy z wieloma in

**Analiza ilościowa
przeprowadzonych kontroli, przewidzianych w planie nadzoru pedagogicznego LKO,
w okresach: III-VIII
roku szkolnego 2017/2018**

Temat kontroli*	Plan	Przeprowadzone kontrole przewidziane w planie nadzoru LKO					
		IX 2017 - II 2018		III 2018 – VIII 2018		Ogółem	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%
1.	21	0	0	21	100	21	100
2.	5	0	0	5	100	5	100
3.	32	0	0	32	100	32	100
4.	20	20	100	0	0	20	100
Razem:	78	20	100	58	100	78	100

*Temat kontroli, przewidzianej w planie nadzoru pedagogicznego Lubuskiego Kuratora Oświaty:

1. Zgodność z przepisami prawa przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego do przedszkoli na rok szkolny 2018/2019.
2. Ocena prawidłowości realizacji zadań szkół i przedszkoli w zakresie organizacji nauki języka mniejszości narodowej, etnicznej i języka regionalnego oraz własnej historii i kultury.
3. Ocena prawidłowości zapewnienia warunków i organizacji kształcenia uczniów niepełnosprawnych w szkołach ogólnodostępnych.
4. Ocena prawidłowości współpracy publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych z przedszkolami i szkołami.

**Analiza jakościowa
wyników kontroli, przewidzianych w planie nadzoru pedagogicznego LKO,
przeprowadzonych w okresie III 2018 – VIII 2018
roku szkolnego 2017/2018**

I.

Temat kontroli	Typ szkoły lub placówki	Liczba zaleceń
Ocena prawidłowości realizacji zadań szkół i przedszkoli w zakresie organizacji nauki języka mniejszości narodowej, etnicznej i języka regionalnego oraz własnej historii i kultury.	publiczne szkoły podstawowe i publiczne technika	2

Kontrola dotyczyła sprawdzenia zgodności z przepisami prawa organizacji nauki języka mniejszości narodowej, własnej historii i kultury oraz geografii kraju, z którego obszarem kulturowym utożsamia się mniejszość narodowa.

Kontrolę przeprowadzono, zgodnie ze wskazaniem, w czterech publicznych szkołach podstawowych i jednym technikum, w okresie od 1 marca do 10 kwietnia 2018 roku.

Dokonując wyboru jednostek objętych kontrolą uwzględniono w równym stopniu organizację nauki języka wszystkich mniejszości występujących na terenie województwa lubuskiego oraz wszystkie formy nauki języka mniejszości narodowych.

Podczas przeprowadzenia kontroli informacje pozyskano na podstawie przedłożonej przez dyrektorów dokumentacji. Kontrolą objęto rok szkolny 2017/2018.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości dyrektor kontrolowanej szkoły mógł udzielić osobie kontrolującej wyjaśnień, dotyczących przyczyn zaistniałych nieprawidłowości. Wyjaśnienia dyrektora szkoły określały wówczas przyczyny zaistniałych nieprawidłowości oraz opisywały działania, które zostaną podjęte w celu ich usunięcia.

Wyniki i wnioski:

1. W kontrolowanych szkołach prowadzona jest, jako nauka języka mniejszości narodowej, nauka języka niemieckiego, ukraińskiego i łemkowskiego.
2. Nie wszystkie statuty skontrolowanych szkół podstawowych zawierały cele i zadania szkoły w zakresie umożliwiania dzieciom podtrzymywania poczucia tożsamości narodowej i językowej oraz postanowienia dotyczące organizacji nauczania języka mniejszości narodowej. Statut skontrolowanego technikum zawierał postanowienia dotyczące organizacji nauczania języka mniejszości narodowej.
3. Programy nauczania języka mniejszości narodowej zostały dopuszczone przez dyrektora do użytku w szkole i włączone do szkolnego zestawu programów nauczania.
4. W roku szkolnym 2017/2018 kontrolowanych szkołach nauczaniem języka mniejszości narodowej objętych było 122 uczniów. Nauka języka mniejszości narodowej odbywała się w oparciu o złożone wnioski rodziców. W roku szkolnym 2017/2018 w szkołach złożono 70 wniosków w sprawie nauki języka mniejszości narodowej. Do 29 września 2017 r. w kontrolowanych szkołach nie złożono oświadczeń o rezygnacji z objęcia ucznia nauką języka mniejszości narodowej.
5. Wszyscy, objęci nauką języka mniejszości narodowej, uczniowie posiadają obywatelstwo polskie.
6. Przed rozpoczęciem nauki języka mniejszości narodowej nie wszyscy dyrektorzy przekazali rodzicom (którzy złożyli wniosek o objęcie dziecka nauczaniem języka mniejszości narodowej) informacje o :
  - celu prowadzonych zajęć i ich miejscu w tygodniowym rozkładzie zajęć,
  - informacjach odnotowywanych w dokumentacji przebiegu nauczania, na świadectwach szkolnych promocyjnych, świadectwach ukończenia szkoły oraz świadectwach dojrzałości,
  - warunkach i sposobie oceniania i klasyfikowania ucznia z zajęć z języka mniejszości narodowej oraz nauki własnej historii i kultury, a także wpływie oceny z zajęć z języka mniejszości na promowanie ucznia do klasy programowo wyższej oraz ukończenia szkoły,
  - uprawnieniach i obowiązkach uczniów przystępujących do egzaminu ósmoklasisty i egzaminu maturalnego oraz wymaganiach egzaminacyjnych.
7. Nauka języka mniejszości prowadzona jest w formie dodatkowej nauki języka w oddziale, grupie międzyoddziałowej lub grupie międzyklasowej.
8. W dwóch szkołach podstawowych prowadzona jest nauka własnej historii i kultury oraz nauka geografii państwa, z którego obszarem kulturowym utożsamia się mniejszość narodowa.
9. Nauka języka mniejszości narodowej została umieszczona w dziennikach lekcyjnych, w których wpisani są uczniowie uczęszczający na tę naukę.

10. Roczne oceny klasyfikacyjne z nauki języka mniejszości narodowej umieszczane są w arkuszach ocen uczniów.

Wyniki przeprowadzonych kontroli stanowiły podstawę do wydania dyrektorom szkoły 2 zaleceń.

Wydane zalecenia dotyczyły zobowiązania dyrektora do przestrzegania:

- 1) art. 98 ust. 1 pkt 4 i 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, z późn. zm.);
- 2) § 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym (Dz. U. poz. 1627).

II.

Temat kontroli	Typ szkoły lub placówki	Liczba zaleceń
Zgodność z przepisami prawa przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego do przedszkoli na rok szkolny 2018/2019.	publiczne: przedszkola, inne formy wychowania przedszkolnego i oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	8

Kontrola dotyczyła zgodności z przepisami prawa przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego do przedszkoli na rok szkolny 2018/2019.

Kontrolę przeprowadzono, zgodnie ze wskazaniem, w nadzorowanych publicznych przedszkolach i publicznych szkołach podstawowych, w których zorganizowano oddział przedszkolny lub publiczną inną formę wychowania przedszkolnego, w okresie od 1 do 14 czerwca 2018 roku.

Podczas przeprowadzenia kontroli informacje pozyskano na podstawie przedłożonej przez dyrektorów dokumentacji.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości dyrektor kontrolowanego przedszkola, kontrolowanej szkoły mógł udzielić osobie kontrolującej wyjaśnień, dotyczących przyczyn zaistniałych nieprawidłowości. Wyjaśnienia dyrektora przedszkola lub szkoły określały wówczas przyczyny zaistniałych nieprawidłowości oraz opisywały działania, które zostaną podjęte w celu ich usunięcia.

Wyniki i wnioski:

1. Jeśli rodzice dzieci uczęszczających do danego przedszkola lub danego oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej lub danej innej formie wychowania przedszkolnego złożyli deklaracje o kontynuowaniu wychowania przedszkolnego w tym przedszkolu, w tym oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej lub tej innej formie wychowania przedszkolnego, dzieciom tym zapewnione zostały miejsca.

2. W sześciu przypadkach, gdy liczba wolnych miejsc przewyższała liczbę kandydatów zamieszkałych na terenie gminy, nie przeprowadzano rekrutacyjnego.
3. Na rok szkolny 2018/2019 zostało przeprowadzone postępowanie rekrutacyjne w 15 (71,4%) kontrolowanych podmiotach.
4. Wszystkie nowoprzyjęte dzieci zostały przyjęte w wyniku przeprowadzonego postępowania rekrutacyjnego.
5. W postępowaniu rekrutacyjnym zostały przyjęte wszystkie dzieci kandydujące w tym postępowaniu, zamieszkałe na terenie gminy.
6. Na pierwszym etapie postępowania rekrutacyjnego były brane pod uwagę łącznie tzw. kryteria ustawowe, mające określoną jednakową wartość.
7. W prawie połowie kontrolowanych podmiotów, w ramach postępowania rekrutacyjnego był przeprowadzony drugi etap postępowania rekrutacyjnego, do którego kryteria określił organ prowadzący.
8. Wnioski o przyjęcie do przedszkola, oddziału przedszkolnego lub innej formy wychowania przedszkolnego zawierały:
  - imię i nazwisko kandydata,
  - datę urodzenia kandydata,
  - numer PESEL kandydata,
  - imiona i nazwiska rodziców kandydata.
9. Nie wszystkie wnioski, o których mowa w pkt. 8, zawierały adres zamieszkania rodziców i kandydata.
10. Dla potwierdzenia spełnienia kryterium o samotnym wychowywaniu kandydata w rodzinie, do wniosków o przyjęcie kandydata do przedszkola, oddziału przedszkolnego lub innej formy wychowania przedszkolnego nie dołączono stosownych oświadczeń o samotnym wychowywaniu kandydata oraz o niewychowywaniu żadnego dziecka wspólnie z jego rodzicem.
11. W celu przeprowadzenia postępowania rekrutacyjnego dyrektor przedszkola lub szkoły podstawowej powołał komisję rekrutacyjną, w skład której nie wchodził dyrektor ani osoba, której dziecko uczestniczyło w postępowaniu rekrutacyjnym do danego przedszkola, danego oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej lub danej innej formy wychowania przedszkolnego.
12. Nie zawsze wyniki postępowania rekrutacyjnego zostały podane do publicznej wiadomości w formie listy kandydatów zakwalifikowanych i kandydatów niezakwalifikowanych, zawierającej imiona i nazwiska kandydatów oraz informację o zakwalifikowaniu albo niezakwalifikowaniu kandydata do danego przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej lub innej formy wychowania przedszkolnego.
13. Nie wszystkie komisje rekrutacyjne podały do publicznej wiadomości listę kandydatów przyjętych i kandydatów nieprzyjętych do danego przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej lub innej formy wychowania przedszkolnego.
14. Listy kandydatów, o których mowa w pkt. 13, nie zawierały wymaganych prawem elementów, tj.:
  - imion i nazwisk kandydatów przyjętych i kandydatów nieprzyjętych, uszeregowanych w kolejności alfabetycznej,
  - informacji o liczbie wolnych miejsc,
  - adnotacji o najniższej liczbie punktów, która uprawniała do przyjęcia,
  - dnia podania do publicznej wiadomości listy oraz podpisu przewodniczącego komisji rekrutacyjnej.
15. Połowa skontrolowanych podmiotów, w których zostało przeprowadzone postępowanie rekrutacyjne, po jego przeprowadzeniu nadal dysponowała wolnymi miejscami.

16. Rodzice kandydatów, którzy nie zostali przyjęci do danego przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej lub innej formy wychowania przedszkolnego, nie występowali do komisji rekrutacyjnej z wnioskiem o sporządzenie uzasadnienia odmowy przyjęcia kandydata i nie wnosili do dyrektora przedszkola lub szkoły podstawowej odwołania od rozstrzygnięcia komisji rekrutacyjnej.

Wyniki przeprowadzonych kontroli stanowiły podstawę do wydania dyrektorom szkoły 8 zaleceń.

Wydane zalecenia dotyczyły zobowiązania dyrektora do przestrzegania:

- 1) art. 150 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, z późn. zm.);
- 2) art. 150 ust. 2 pkt 1 lit. c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, z późn. zm.);
- 3) art. 158 ust. 1, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, z późn. zm.);
- 4) art. 161 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, z późn. zm.).

III.

Temat kontroli	Typ szkoły lub placówki	Liczba zaleceń
Ocena prawidłowości zapewnienia warunków i organizacji kształcenia uczniów niepełnosprawnych w szkołach ogólnodostępnych.	publiczne i niepubliczne: szkoły ogólnodostępne (z wyłączeniem szkół policealnych oraz szkół dla dorosłych)	122

Kontrola dotyczyła zapewnienia warunków i organizacji kształcenia uczniów niepełnosprawnych w publicznych i niepublicznych szkołach ogólnodostępnych: szkołach podstawowych, gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem szkół policealnych i szkół dla dorosłych) oraz branżowych szkołach I stopnia, w okresie od 1 września 2017 r. do dnia rozpoczęcia kontroli.

Kontrolę przeprowadzono, zgodnie ze wskazaniem, w nadzorowanych publicznych i niepublicznych szkołach ogólnodostępnych wskazanych przez Lubuskiego Kuratora Oświaty, w okresie od 7 do 30 sierpnia 2018 roku.

Podczas przeprowadzenia kontroli informacje pozyskano na podstawie przedłożonej przez dyrektorów dokumentacji.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości dyrektor kontrolowanej szkoły mógł udzielić osobie kontrolującej wyjaśnień, dotyczących przyczyn zaistniałych nieprawidłowości. Wyjaśnienia dyrektora szkoły określały przyczyny zaistniałych nieprawidłowości oraz opisywały działania, które zostaną podjęte w celu ich usunięcia.

Wyniki i wnioski:

1. W kontrolowanych szkołach ogólnodostępnych kształcenie specjalne uczniów niepełnosprawnych zorganizowano w oparciu o orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, wydane przez zespół orzekający działający w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, ze względu na rodzaj niepełnosprawności wskazanej w przepisach prawa.
2. W szkołach podstawowych kształcenie specjalne uczniów niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego prowadzone jest nie dłużej niż do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy 20. rok życia. W gimnazjach - nie dłużej niż do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy 21. rok życia, a w dotychczasowych szkołach ponadgimnazjalnych - nie dłużej niż do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy 24. rok życia.
3. W kontrolowanych szkołach zapewnia się uczniom niepełnosprawnym warunki do nauki, sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia i przygotowanie do samodzielności w życiu dorosłym.
4. Nie wszystkie szkoły zapewniają uczniom niepełnosprawnym realizację zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, zajęcia specjalistyczne, o których mowa w przepisach rozporządzeń w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, inne zajęcia odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia, w szczególności zajęcia rewalidacyjne oraz integrację ucznia ze środowiskiem rówieśniczym, w tym z uczniami pełnosprawnymi.
5. Dla każdego ucznia niepełnosprawnego został opracowany indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny.
6. Opracowane programy określają:
  - zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych, o których mowa w art. 44b ust. 8 pkt 1 *ustawy o systemie oświaty*, do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, w szczególności przez zastosowanie odpowiednich metod i form pracy z uczniem,
  - w zależności od indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia wskazanych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego lub wynikających z wielospecjalistycznych ocen poziomu funkcjonowania ucznia, wybrane zajęcia edukacyjne, które są realizowane indywidualnie z uczniem lub w grupie liczącej do 5 uczniów.
7. Opracowane programy, o których mowa w pkt. 5, nie określają:
  - zintegrowanych działań nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem ukierunkowane na poprawę jego funkcjonowania,
  - działań o charakterze rewalidacyjnym,
  - w zależności od potrzeb, zintegrowanych działań nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem ukierunkowanych na komunikowanie się ucznia z otoczeniem z użyciem wspomagających i alternatywnych metod komunikacji (AAC), oraz wzmacnianie jego uczestnictwa w życiu szkolnym,
  - form i okresu udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiaru godzin, w którym poszczególne formy pomocy będą realizowane,
  - działań wspierających rodziców ucznia,
  - w zależności od potrzeb, zakresu współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi

- ośrodkami szkolno-wychowawczymi, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży,
- zajęć rewalidacyjnych oraz innych zajęć odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia,
  - zajęć z zakresu doradztwa zawodowego lub związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, realizowanych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a w dotychczasowych szkołach ponadgimnazjalnych działań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego i sposobu realizacji tych działań,
  - zakresu współpracy nauczycieli i specjalistów z rodzicami ucznia w realizacji przez szkołę zadań związanych z:
    - realizacją zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego,
    - zapewnieniem warunków do nauki, sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów,
    - organizacją zajęć specjalistycznych,
    - organizacją innych zajęć odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów, w szczególności zajęć rewalidacyjnych,
    - integrowaniem uczniów ze środowiskiem rówieśniczym, w tym z uczniami pełnosprawnymi,
    - przygotowaniem uczniów do samodzielności w życiu dorosłym,
    - w zależności od potrzeb ucznia niepełnosprawnego - rodzaju i sposobu dostosowania warunków organizacji kształcenia do rodzaju niepełnosprawności ucznia, w tym w zakresie wykorzystywania technologii wspomagających to kształcenie.
8. W ramach zajęć rewalidacyjnych w indywidualnych programach edukacyjno-terapeutycznych uwzględniono rozwijanie umiejętności komunikacyjnych przez naukę języka migowego lub innych sposobów komunikowania się, w szczególności wspomagających i alternatywnych metod komunikacji (AAC) – w przypadku ucznia niepełnosprawnego z zaburzeniami mowy.
9. W programach, w ramach zajęć rewalidacyjnych, nie uwzględniono zajęć rozwijających umiejętności społecznych, w tym umiejętności komunikacyjnych – w przypadku ucznia z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera.
10. Nie we wszystkich kontrolowanych szkołach programy edukacyjno-terapeutyczne opracowały zespoły, które tworzyli nauczyciele i specjaliści prowadzący zajęcia z uczniem, dla którego tworzony był program.
11. Nie wszystkie programy edukacyjno-terapeutyczne opracowane były po dokonaniu wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia, uwzględniającej diagnozę i wnioski sformułowane na jej podstawie oraz zalecenia zawarte w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego.
12. Przy opracowywaniu programów edukacyjno-terapeutycznych niektóre szkoły współpracowały z poradnią psychologiczno-pedagogiczną.
13. Nie wszyscy dyrektorzy szkół zawiadamiali pisemnie, w sposób przyjęty w szkole, rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia o terminie każdego spotkania zespołu opracowującego i modyfikującego indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny oraz dokonującego wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia, i możliwości uczestniczenia w tym spotkaniu.

14. Nie wszyscy rodzice ucznia albo pełnoletni uczeń otrzymali kopię wielospecjalistycznych ocen poziomu funkcjonowania ucznia oraz kopię indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego.
15. Nie wszystkie indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne opracowane dla uczniów przed dniem wejścia w życie rozporządzenia MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w *sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1578), zostały dostosowane do wymogów określonych w tym rozporządzeniu w terminie do dnia 30 września 2017 r.
16. Nie we wszystkich szkołach, w których kształceniem specjalnym objęci są uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na autyzm, w tym zespół Aspergera, lub niepełnosprawności sprzężone, zatrudniono dodatkowo nauczycieli posiadających kwalifikacje z zakresu pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia uczniów niepełnosprawnych, specjalistów, asystenta nauczyciela lub osoby niebędącej nauczycielem posiadającej przygotowanie uznane przez dyrektora szkoły za odpowiednie do prowadzenia danych zajęć, prowadzących zajęcia w klasach I-III szkoły podstawowej, lub asystenta wychowawcy świetlicy. W szkołach zatrudniono dodatkowo pomoc nauczyciela.
17. W niektórych szkołach, w których kształceniem specjalnym objęci są uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na inne niepełnosprawności niż autyzm, w tym zespół Aspergera, lub niepełnosprawności sprzężone, za zgodą organu prowadzącego zatrudniono dodatkowo: nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia uczniów niepełnosprawnych, specjalistów, asystenta nauczyciela lub osoby niebędącej nauczycielem posiadającej przygotowanie uznane przez dyrektora szkoły za odpowiednie do prowadzenia danych zajęć, prowadzących zajęcia w klasach I-III szkoły podstawowej, lub asystenta wychowawcy świetlicy lub pomoc nauczyciela.
18. Zatrudnionym specjalistom i pomocom nauczyciela dyrektorzy szkół wyznaczyli zadania.
19. Nie wszyscy dyrektorzy szkół, uwzględniając indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia niepełnosprawnego, wyznaczyli zajęcia edukacyjne oraz zintegrowane działania i zajęcia określone w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym, realizowane wspólnie z innymi nauczycielami przez nauczycieli posiadających kwalifikacje z zakresu pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia uczniów niepełnosprawnych, lub w których ci nauczyciele uczestniczą.
20. Nie wszyscy dyrektorzy szkół powierzyli prowadzenie innych zajęć odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia niepełnosprawnego, w szczególności zajęcia rewalidacyjne, nauczycielom lub specjalistom posiadającym kwalifikacje odpowiednie do rodzaju niepełnosprawności ucznia.

Wyniki przeprowadzonych kontroli stanowiły podstawę do wydania dyrektorom szkół 122 zaleceń.

Wydane zalecenia dotyczyły zobowiązania dyrektora do przestrzegania:

- 1) § 5 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w *sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1578)
lub

- § 5 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1113, z późn. zm.);
- 2) § 5 pkt 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1578)
- lub
- § 5 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1113, z późn. zm.),
- o których mowa, odpowiednio w:
- § 6 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. *w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach* (Dz. U. poz. 1591);
- lub
- § 7 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. *w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach* (Dz. U. poz. 532, z późn. zm.);
- 3) § 5 pkt 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1578),
- lub
- § 5 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1113, z późn. zm.);
- 4) § 5 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1113, z późn. zm.);
- 5) § 6 ust. 1 pkt 2 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1578)
- lub
- § 6 ust. 1 pkt 2 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1113, z późn. zm.);
- 6) § 6 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1578)
- lub
- § 6 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci*

- i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1113, z późn. zm.) w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej, odpowiednio: z dnia 9 sierpnia 2017 r. *w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach* (Dz. U. poz. 1591) lub z dnia 30 kwietnia 2013 r. *w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach* (Dz. U. poz. 532, z późn. zm.);
- 7) § 6 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1578);
- 8) § 6 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1578)
lub
§ 6 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1113, z późn. zm.);
- 9) § 6 ust. 1 pkt 5 lit. a i b rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1578);
- 10) § 6 ust. 1 pkt 6 w związku z § 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1578)
lub
§ 6 ust. 1 pkt 6 w związku z § 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1113, z późn. zm.);
- 11) § 6 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1578)
lub
§ 6 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1113, z późn. zm), w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniającego ww. rozporządzenie (Dz. U. 1652);
- 12) § 6 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci*

- i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1578)
- lub
- § 6 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1113, z późn. zm.);
- 13) § 6 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1578)
- lub
- § 6 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1113, z późn. zm.);
- 14) § 6 ust. 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1578)
- lub
- § 6 ust. 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1113, z późn. zm.);
- 15) § 6 ust. 11 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1578)
- lub
- § 6 ust. 10 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1113, z późn. zm.);
- 16) § 6 ust. 12 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1578)
- lub
- § 6 ust. 11 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1113, z późn. zm.);
- 17) § 9 ww. rozporządzenia lub rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz. U. poz. 1113, z późn. zm.);
- 18) § 7 ust. 2 pkt 1-3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży*

- niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. poz. 1578);*
- 19) § 7 ust. 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. poz. 1578)*
- lub
- § 7 ust. 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. poz. 1113, z późn. zm.);*
- 20) § 7 ust. 10 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. poz. 1578)* w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. *w sprawie szczególnych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. poz. 1575).*

**Analiza ilościowa
przeprowadzonych kontroli, w trybie działań doraźnych
w okresie od 1 września 2017 r. do 31 sierpnia 2018 r.**

Wniosek:	Liczba przeprowadzonych kontroli		
	IX-II	III-VIII	Ogółem
Ministra Edukacji Narodowej	4	0	4
Rzecznika Praw Dziecka	2	0	2
Kuratora Oświaty	48	29	77
Prokuratury	0	0	0
Rzecznika Praw Obywatelskich	2	0	2
Organu prowadzącego	1	0	1
Rodziców	38	23	61
Nauczycieli	2	4	6
Uczniów	2	0	2
Innych podmiotów	2	0	2
Razem	101	56	157

**Analiza ilościowa
kontroli, w trybie działań doraźnych, przeprowadzonych w okresie
od 1 września 2017 r. do 31 sierpnia 2018 r.**

Typ szkoły/placówki	Liczba przeprowadzonych kontroli		
	IX-II	III-VIII	Ogółem
Przedszkola	6	7	13
Szkoły podstawowe	68	37	105
Gimnazja	2	1	3
Licea ogólnokształcące	13	3	16
Technika	6	2	8
Branżowe szkoły I stopnia	0	0	0
Szkoły policealne	1	0	1
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze	1	0	1
Poradnie psychologiczno-pedagogiczne	1	3	4
Inne	3	3	6
Razem	101	56	157

**Analiza jakościowa wyników kontroli, w trybie działań doraźnych, przeprowadzonych
w okresie od 1 marca 2018 r. do 31 sierpnia 2018 r.**

Obszar wg kategorii MEN	Liczba zaleceń										
	P	S P	G	L O	T	B I S	S P O L	S O S W	P P P	I N N E	
Zgodność zatrudniania nauczycieli z wymaganymi kwalifikacjami		6								1	7
Realizacja podstaw programowych i ramowych planów nauczania	1	2									3
Przestrzeganie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz prowadzenia egzaminów, a także przestrzeganie przepisów dotyczących obowiązku szkolnego i obowiązku nauki		1			1						2
Przestrzeganie statutu szkoły lub placówki		2	1		1						4
Przestrzeganie praw dziecka i praw ucznia	1	8	1	1	1				1		13
Zapewnienie uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki	3	6			1					1	11
Przestrzeganie przez szkołę niepubliczną przepisów art. 14 ust. 3 ustawy <i>Prawo oświatowe</i>											0
Inne	2	11	1	1	1				1	2	19
Razem	7	36	3	2	5				2	4	59

Wnioski:

Wyniki kontroli wskazują na konieczność podjęcia przez dyrektora szkoły/placówki działań zmierzających do poprawy jakości pracy szkoły/placówki w zakresie:

1. Przestrzegania praw dziecka i praw ucznia, w tym:
  - organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej wynikającej z zaleceń i wskazań określonych w opiniach i orzeczeniach,
  - realizacji zadań pedagoga/psychologa wynikających z pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
2. Zapewniania przez dyrektora szkoły/placówki bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu uczniów w szkole/placówce.

3. Sprawowania przez dyrektorów nadzoru pedagogicznego nad organizacją, przebiegiem i dokumentowaniem pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym realizację zaleceń poradni psychologiczno-pedagogicznych zawartych w orzeczeniach lub opiniach, a także w zakresie organizacji i przebiegu zajęć edukacyjnych oraz prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania.
4. Zwiększyć efektywność nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora poprzez planowanie działań adekwatnych do potrzeb szkoły/placówki oraz konsekwentną ich realizację.
5. Zatrudniać nauczycieli zgodnie z kwalifikacjami.